

DEMÒCRATES

 Liberals
d'Andorra

CIUTADANS
COMPROMESOS

Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica

Exposició de motius

La Constitució del Principat d'Andorra preveu en l'article 31 que és funció de l'Estat vetllar per la utilització racional del sòl i de tots els recursos naturals, amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de vida digna, de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua i la terra, i de defensar la flora i la fauna autòctones.

L'equilibri ecològic racional per a les generacions futures al qual fa referència el capítol sobre els drets i principis econòmics, socials i culturals de la Carta Magna, es veu amenaçat pels impactes que les evolucions climàtiques estan produint sobre els diferents ecosistemes, tant a escala global com a escala local.

L'escalfament del sistema climàtic és inequívoc, tal com es dedueix dels augments de temperatura de l'atmosfera i dels oceans, de la disminució de les quantitats de neu i gel, i de l'augment del nivell del mar. Molts dels canvis observats des de la dècada de 1950 no tenen precedents en dècades ni en mil·lennis. Així ho posen de manifest els informes d'avaluació del cinquè cicle del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Clima.

Des de mitjans del segle XX s'han observat canvis en la freqüència i intensitat de molts esdeveniments meteorològics i climàtics extrems. Alguns d'aquests canvis s'han relacionat amb la influència humana, incloent-hi la disminució de les temperatures fredes extremes, l'augment de les temperatures càlides extremes, l'increment anormalment alt del nivell de la mar i el creixement del nombre d'episodis de precipitacions intenses en diverses regions.

El darrer estiu ha estat inusualment càlid, i s'han batut a tot Europa, però també a casa nostra, rècords absoluts de temperatures tant pel que fa a les màximes com a les mínimes. D'acord amb les projeccions climàtiques més recents, els valors excepcionals observats durant aquesta canícula seran valors habituals en les properes dècades. És molt probable que les onades de calor es produeixin amb més freqüència i que siguin de més durada, i que els esdeveniments extrems de precipitació siguin més intensos.

Després que en la XXI Conferència de les parts del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, s'adoptés l'Acord de París el 12 de desembre del 2015 per millorar l'aplicació del Conveni, el cap de Govern el va signar en la primera tanda de signatures que va tenir lloc a la seu de les Nacions Unides a Nova York el 22 d'abril del 2016, i el Consell General el va ratificar per unanimitat el 30 de novembre del 2016. L'Acord va entrar en vigor el 4 de novembre del 2016, un cop que no menys de 55 parts de la Convenció, les emissions estimades de les quals representen globalment almenys un 55% del total de les emissions mundials de gasos amb efecte d'hivernacle, dipositessin els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

L'Acord de París ha suposat un punt d'inflexió en l'actuació contra el canvi climàtic. Després d'anys de negociacions, els països van acordar limitar l'augment de la temperatura global per sota de 2 graus centígrads, i esforçar-se per tal que l'increment es mantingui a 1,5 graus.

Ara bé, amb els compromisos plantejats per les parts, sense esforços addicionals als que es fan per reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, avui en dia, s'espera un augment global de les emissions impulsat per les activitats econòmiques i el creixement de la població mundial. La temperatura superficial global mitjana l'any 2100 per als escenaris de referència – sense mitigació addicional– se situarà entre 3,7 °C i 4,8 °C, per sobre de la mitjana del període 1850-1900, i aquest interval podria augmentar fins a 2,5 °C i a 7,8 °C quan s'hi inclou la incertesa del clima (entre els percentils 5% i 95%), considerant els diferents models climàtics.

Per limitar l'escalfament per sota de 2 °C respecte als nivells preindustrials, caldria seguir probablement escenaris d'emissions en els quals s'assoleixin per a l'any 2100 concentracions de CO₂ equivalents a l'entorn de 450 parts per milió (ppm). Aquests escenaris es caracteritzen per arribar al 2050 a reduccions de les emissions globals d'entre el 40% i el 70% en comparació de les del 2010, i a la neutralitat de carboni el 2100.

Malauradament, l'11 de maig passat els sensors de l'observatori de referència de Mauna Loa, a Hawaii, van registrar una concentració atmosfèrica de diòxid de carboni (CO₂) que sobrepassava per primera vegada des de l'antiguitat de la humanitat les 415 parts per milió (ppm). Com a referència de l'evolució, el 2017 ja va situar-se per sobre de 410 ppm.

Mantenir l'escalfament per sota del llindar de 2 °C és d'interès (ambiental, social i econòmic) i assequible, i així ho posa de manifest el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Clima (GIEC) en el seu informe especial sobre els 1,5 °C (SR1.5, 2018). El GIEC és clar en la seva advertència: les conseqüències derivades de l'actual model basat en els combustibles fòssils seran catastròfiques en el futur; les decisions o inaccions d'avui tindran conseqüències en el demà.

En els darrers anys, diverses iniciatives populars han clamat per l'acció decidida dels governs, i han requerit la declaració de la urgència climàtica i sobre les conseqüències sobre els diferents sistemes. A escala local, un grup de joves s'ha adherit a la iniciativa *Fridays for Future*, impulsada per la jove sueca de setze anys Greta Thunberg.

Posant de manifest un alt grau de responsabilitat del conjunt de forces polítiques representades en l'arc parlamentari, el Consell General va promulgar per unanimitat la Llei 21/2018, del 13 de setembre, d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic (Litecc). Una Llei moderna, innovadora i capdavantera en relació amb els marcs legals d'altres països, en la lluita contra el canvi climàtic i a favor de la transició energètica.

Andorra vol continuar sent un actor actiu, i per aquest motiu vol donar suport a la declaració de l'emergència climàtica que promou la ciutadania a tot el planeta i, alhora, impulsar les previsions de la Llei 21/2018 esmentada.

I, consegüentment, per tot el que s'ha exposat, el Consell General,

ACORDA

Reconèixer la crisi climàtica i en conseqüència declarar l'estat d'emergència climàtica i ecològica per mobilitzar coherentment els recursos necessaris per reduir les emissions anuals no absorbides de gasos d'efecte d'hivernacle en relació amb l'escenari *Business as usual*, en un mínim de 37% a l'any, horitzó 2030, i alhora impulsar la transició cap a la neutralitat de carboni del nostre país, en el context de l'Objectiu de desenvolupament sostenible 13.

I alhora, encomanar a Govern l'adopció de les mesures següents:

En l'àmbit de l'agricultura (Objectiu de desenvolupament sostenible 2):

1. Fomentar la diversificació de la producció agrícola i el consum dels productes de proximitat.

En l'àmbit de l'educació i la participació ciutadana (Objectiu de desenvolupament sostenible 4):

2. Incloure un representant dels joves a la Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic i a la Conferència de les parts del Conveni Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, elegits pel Fòrum Nacional de la Joventut.
3. Impulsar campanyes educatives a les escoles per conscienciar de la importància de la preservació del medi ambient i incentivar que el cent per cent de les escoles del país esdevinguin escoles verdes.

En l'àmbit de l'aigua (Objectiu de desenvolupament sostenible 6):

4. Preservar i gestionar l'aigua, des d'una perspectiva integral, per protegir els recursos hídrics i fomentar-ne la utilització responsable i sostenible, dotant el país d'una nova llei d'aigües que entri en vigor abans de l'any 2023.

En l'àmbit de la mobilitat sostenible i de les ciutats sostenibles (Objectiu de desenvolupament sostenible 11):

5. Elaborar l'estratègia nacional de mobilitat i els plans de mobilitat parroquial, així com promoure plans de mobilitat sostenible per als treballadors de totes les administracions, de les entitats públiques i les empreses privades de més de 100 treballadors, per tal de garantir el compliment dels objectius definits per la Litecc, d'acord amb els terminis fixats per la mateixa Llei.
6. Prioritzar l'ús del transport públic col·lectiu i el transport compartit respecte al vehicle privat mitjançant el foment del transport públic intermodal, així com impulsar activament l'estudi de la viabilitat d'altres mitjans de transport sostenible.
7. Seguir millorant la qualitat de l'aire mitjançant, entre altres mesures, el foment de l'adquisició de vehicles elèctrics, la renovació del parc mòbil de l'Estat per vehicles elèctrics, la instal·lació de més punts de càrrega per a vehicles elèctrics, la implantació d'una plataforma nacional per compartir cotxe, l'augment de les parades de bicicleta elèctrica compartida i la creació de carrils bici a tot el país, fomentant zones a velocitat reduïda i la modificació de les tarifes dels aparcaments per aconseguir que beneficiï les estades llargues i penalitzi les curtes.
8. Impulsar la creació d'una taxa de CO₂ finalista per dotar el fons verd que preveu la Litecc abans de l'any 2022.
9. Promoure més espais i zones verdes als nuclis urbans i més espais destinats als vianants.
10. Eliminar l'ús dels fitosanitaris en els espais verds públics abans de l'any 2022 i incentivar-ne l'eliminació en l'àmbit privat.
11. Seguir incentivant fiscalment els vehicles menys contaminants en detriment dels més contaminants en funció dels criteris internacionals que es vagin acordant, promoure la mobilitat eficient i anar ajustant –a llarg termini– la taxa de tinença dels vehicles, que actualment ja es basa en els grams de CO₂ emesos per quilòmetre. La taxa de tinença de vehicles s'ha de destinar íntegrament al fons verd.

En l'àmbit de l'energia i del canvi climàtic (Objectiu de desenvolupament sostenible 7):

12. Elaborar l'estratègia energètica nacional d'acord amb la jerarquia establerta en la llei per tal de garantir els objectius definits per la Litecc i, concretament, que la

producció elèctrica nacional provingui en un 80% d'energies renovables, fomentant l'energia hidràulica, la solar, l'eòlica, la geotèrmia i la biomassa. D'altra banda, l'any 2030, un terç de la producció elèctrica haurà de ser de producció nacional.

13. Seguir fomentant la rehabilitació dels habitatges per fer-los més eficients, reduir-ne el consum d'energia i permetre una millor integració en l'entorn.
14. Assegurar un rol exemplar de tota l'Administració mitjançant la col·locació d'energies renovables a tots els edificis de l'Administració, començant per les escoles, reduint el consum d'electricitat i calefacció en els establiments públics i millorant l'eficiència de l'enllumenat públic amb la regulació de la contaminació lumínica mitjançant l'elaboració d'un reglament en el termini d'un any. Les administracions també hauran d'incorporar un gestor energètic abans de finalitzar l'any 2020 i realitzar auditories de tots els seus edificis calefactats, abans de l'any 2022, d'acord amb les obligacions previstes a la Litecc.
15. Informar els consumidors mitjançant l'etiqueta energètica per als vehicles, els electrodomèstics i els edificis abans del 2023.
16. Incorporar les mesures resultants del procés participatiu pel que fa al procés d'adaptació al canvi climàtic a l'estratègia energètica nacional i de lluita contra el canvi climàtic.

En l'àmbit de l'economia circular (Objectiu de desenvolupament sostenible 12):

17. Prevenir la generació de residus mitjançant la prohibició dels plàstics d'un sol ús a partir de l'1 de gener del 2021, fomentar l'ús de l'aigua de l'aixeta, especialment al sector hoteler, promoure la reducció de l'ús d'aigua embotellada i implementar un sistema de devolució i retorn.
18. Instal·lar més contenidors de reciclatge i més punts de recollida, amb una atenció especial a les zones habitades allunyades dels nuclis urbans.

En l'àmbit del medi natural, el paisatge i la biodiversitat (Objectiu de desenvolupament sostenible 15):

19. Declarar Andorra com a reserva de la biosfera, prenent com a exemple el procediment a la parròquia d'Ordino.
20. Donar valor al riu com a espai natural i de biodiversitat dins del nucli urbà, potenciant els passeigs del riu als nuclis urbans, i mantenir-lo lliure de deixalles.
21. Fomentar les tradicions agrícoles-ramaderes com a garants de la preservació del paisatge i la biodiversitat del medi a Andorra.